UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor, Coordinatus, Seu Omnes ...

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. Responsio ad secundum, & tertium argumentum. Ex part. 6. tr. 3. res. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-76442

Visual Library

ratione per indirectum Clerici ſubiicerentur foro ſæculari, & ad eum traherentur. Quod etiam præter Abbatem docuit Felinus *num.*10. & Decius *num.*38. etiamſi Laïci in rebus Eccleſiaſticis haberent vtile dominium, vt *in c.quæ in Eccleſiarum, de conſtitut.* cum adductis à Tiraquello *de retractu lignagier, §.1.gloſſ.* 13.*num.*3. *&* 8. & hæc omnia docet Betran de Gueuara *in propugnac. de immunit. Eccleſ. aſſert.* 1. §.6. *num.*56.

> Sup. hoc in aliquibus Reſ. ex aſſignatis in annot. præterita huius Reſ.

3. Vnde ex his nunquam potui intelligere doctrinam Babadillæ, & aliquorum recentiorum aſſerentium, poſſe Regios Magiſtratus punire Epiſcopos & Clericos, vt ipſi aſſerunt, in temporalitatibus: nam cùm, vt dictum eſt, bona ſequantur perſonam, neſcio quo pacto poſſint temporalitates Eccleſiaſticorũ tollere, niſi exercendo in eos iuriſdictionem contra Sacros Canones & Concilia. Vide omnino Surdum *conſil.*301.*n.*65. Et cùm ius multandi connexum ſit & complicatum cum iuriſdictione, vt firmauit Sacra Rota in deciſionibus collectis à Paulo Rubeo in Burgenſi Iuris præſidendi die 9. Decembris 1633. coram doctiſſimo Domino meo Merlino *deciſ.*753.*n.*8.*& ſeq.* ſequitur, quòd ſi iudices Laïci poſſent mulctare Clericos in temporalitatibus, haberẽt in illos iuriſdictionem: ſed hoc dicere eſt abſurdum. Ergo, &c.

> Sup. hac publica vtilitate ſup. in tr. 2.Reſ.110. & in aliis eius primæ annot. & ſi placet lege etiã doctrinam §§. eius vlt. annot. quia melius ad rem contentam in hoc §.

4. Sed ad rem noſtram redeundo, dicendum eſt, publicam vtilitatem non operari validitatem ſtatuti, de quo loquimur; cùm non cõcurrat poteſtas in ſtatuente: & ideò quãquam ſtatutum eſſet bonum, & æquum, & publicæ vtilitati faueret, ceſſante tamen poteſtate non eſt validum, ex Baldo ſibi contrario *in l.cunctos populos, C.de ſumma Trinit.n.*50. & in propoſito Felinus *in d.cap. Eccleſiæ, n.*89. & expreſsè Crottus *in §.Diui, n.*80. dixit, quòd licèt ſtatutum emanauerit ad publicam vtilitatem; non tamen ptopterea debet Eccleſiaſticas perſonas comprehendere; cùm ſuper eas Laici nullam habeant iuriſdictionem: quod etiam notauit Ruinus *n.*92. & alij communiter contra Signorolum.

5. Dicendum eſt igitur, quod publica vtilitas, & publicum bonum non præbet iuriſdictionem Laïcis, vt poſſint ſtatuere circa Eccleſias, & Eccleſiaſticas perſonas; vt patet ex *cap.benè quidem, diſt.*96.*c.quæ in Eccleſiarum, cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, de conſtitut. cap.at ſi Clerici, c.Cleric. cap. qualiter, de iudic.cap.*2.*de for.compet.cap.continua* 11.*q.*1.*cap. non minus, cap.aduersùs, de immun.Eccleſ.cap.quanquam, de cenſur. in* 6. *cap.Clericus, c.final.de immun.Eccleſ.in* 6.*& in Extrauag.*1.*eod.tit.* Non eſt ergo bona conſequentia. Neceſſitas publica exigit, vt ita fiat: ergo Princeps contra Clericos ſtatuere poteſt: nam vt dictum eſt, neceſſitas non tribuit iuriſdictionem. Et cùm sẽper ſit neceſſaria cauſa publica in condenda lege ampliaret poteſtatem & iuriſdictionem Legiſlatoris contra nõ ſubditos; quod nullo modo eſt dicendum: vnde iniuſta erit lex, etiamſi habeat æquitatem, ſi modo deficiat poteſtas Legiſlatoris: vt his, qui iura profitentur, notum eſt, & vt inquit Suarez *de cenſ.diſp.*4.*ſect.*6.*n.*5. quòd lex iniqua & nulla eſt, quando deficit iuriſdictio; quia actus ſine potentia eſſe non poteſt, etiamſi materia ſit æqua, erit tamen lex iniqua ratione vſurpatæ iuriſdictionis: vtilitas namque, ſiue neceſſitas in alienatione rei Eccleſiaſticæ, vel minoris, non tribuit iuriſdictionem tutori vel adminiſtratori; ſed decreto legitimi iudicis opus eſt, vt *in l.*1.*ff.de rebus eorum, & in l.magis puto, §.ne paſſim, & §.ſi as alienum.eod.tit.* & in alienatione rei Eccleſiaſticæ, tradit Gloſſ. *in ſumma* 12. *q.*2. & habetur *in cap. ſine exceptione, eadem cauſ. & quæſt. & in cap. tua nuper, de his quæ fiunt à Prælat.* cum adductis à Tiraquello *de legib.criminalibus, gloſſ.* 8.*num.*57. Rodoanus *de reb. Eccleſ.non alien. quæſt.*29. *num.* 19. Et ita huic argumento reſpondet Ioannes Crottus *in repetit.§.Diui.num.*80. quòd neceſſitas publica non tribuit iuriſdictionem Laicis ad ſtatuendum, Felinus *d. cap. Eccleſia, n.* 11. idem prorſus aſſeuerat.

6. Ad id verò, quod aſſeritur Clericos teneri ad obſeruationem ſtatutorum ex publica vtilitate & communi bono. Reſpondeo hoc eſſe verùm, quando non lædunt immunitatem Eccleſiaſticam: vt ego ſatis probaui pluribus in locis, ſed ſtatutum, de quo loquimur, tale eſt. Ergo, &c.

RESOL. XVI.

Reſponſio ad ſecundum, & tertium argumentum. Ex p.6. tract. 3. Reſ.8.

> Sup. hoc ſupra in Reſ. 9. §.Secundo quia, & in §. Tertio quia, & in tom. tr.10. ex conſequentia latæ doctrinæ Reſ.14. ſignanter in §.vlt. paulo poſt init.

§.1. AD ſecundum argumentum, quòd ſicut ex pacto & ex teſtamento, poſſunt conuenire priuati pro intereſſe, ne bona in Eccleſias alienentur. Ita & Princeps per ſtatutum pro bono & intereſſe Reipublicæ.

2. Reſpondeo primò argumentum de pacto ad ſtatutum non procedere, quando militat diuerſa ratio Felinus *in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ. ſub n.*89.*verſ.nec ſemper procedit argumentum, de conſtitut.* Euerardus *in locis Legalibus, in loco à pacto ad legem & ſtatutum, n.*6. *verſ. hoc tamen dixi.* Surdus *in conſil.*2.*n.*8.*volũ.*1. Sed in re propria quilibet eſt moderator & arbiter *l.in re mandata, C. mandati*: nec domini rerum propriarum reperiuntur prohibiti, quò minùs poſſint diſponere, quòd eorum bona non tranſeant in Eccleſiam: imò diſponentes de rebus ſuis in Eccleſiam poſſunt omne onus reale apponere, *cap. verum, de condit.apposit.* Et cùm non reperiatur expreſsè contrarium diſpoſitum, illi ſtari debet, Gloſſ. *in d.cap. verum, in verb. debeat reuocari, in fin.* Sed ſecus eſt in Principe, qui vult prohibere bona à ſubditis non vendi, vel donari, aut Eccleſiæ relinqui, expreſsè enim reperitur Eccleſia priuilegiata, vt quilibet ei donare poſſit. *l.illud, C. de ſacroſ.Eccl.* ſicut etiam, quòd ei relinqui poſſit. *l.*1. *C. eod.* Et quòd ei & Clericis vendi poſſit. *l.final.C.de ſacroſanct. Eccleſ.* cum aliis ſuprà adductis: quin imò expreſsè prohibitum eſt fieri ſtatuta contraria prædictis priuilegiis. *cap.fin.de immun. Eccleſ.in* 6. meritò de vno caſu ad alium argui non poteſt.

3. Secundò reſpondetur pactum eſſe voluntarium, & de rebus paciſcentis tantùm procedit; ſed ſtatutum eſſe neceſſarium & generale quoad bona immobilia omnium: vnde quia per ſtatutum ſaltem per indirectum impeditur alienatio efficaciùs, quàm per pactum, ideò argumentum de pacto ad ſtatutum non valet. Ripa *in l.filiusfamilias, §.Diui, ſub num.*82. *verſ.nam pactum, ff.de legat.*1.

> Sup. hoc in Reſ. 1. non præterita §.Tertiò.

4. Ad tertium argumentum: quòd validum eſt ſtatutum diſponens Monaſterium ingredientem non ſuccedere. Reſpondeo contrariam opinionem contra Bartolum eſſe communem, quam ſequitur Iaſon *in l.final.C.de pactis, n.*25. Decius *n.*28. Cagnolus *n.*105. Paulus de Caſtro *in l.ſi quis ad quod, n.*8. *ff. de iuriſdict.omn.iudic.* Ripa *in l.exacto, §.ſi quis rogatus, n.*39. *ff.ad Trebell.* Paſethus *conſil.*30.*&* 31. & ita determinauit Sacra Rota in vna Aſſiſienſi bonorum die 31. Maij 1606. coram Marcomontio. Non eſt igitur verùm valida eſſe ſtatuta, quòd bona ingredientium non tranſeant in Monaſterium, quia reſpondetur ſtatuta prædicta non valere, quando per ea ingrediens Religionem inhabilitatur ad ſucceſſionem. Abbas *in repetit.cap.Eccleſia Sanctæ Mariæ, n.*35. *verſ.ſtatutum*

circa

circa iam ingreſſum, de conſtitutionibus.

4. Sed pro dilucidatione veritatis ad indiuidua deueniendo. Pone; quòd ſtatutum excludat fœminas à ſucceſſione ab inteſtato ſtātibus maſculis, quæritur an excludat filias Moniales, & diſtinguitur; Aut ſtatutum generaliter modo, quo ſuprà, loquitur, & perſona, de cuius ſucceſſione tractatur, non erit religioſa tēpore conditi ſtatuti, & tunc cùm tranſeat in Monaſterium cùm illa impotentia ſuccedendi, ligatur tali ſtatuto etiam facta Monacha, cùm per ingreſſum non efficiatur deterioris conditionis. Socinus ſenior *conſil.81. in præſenti conſult. n.5. vol.1. & in conſil.230. Viſo teſtam. ſub num.8. verſ. tertiò, & vlt. vol.2.* Ruinus *conſil.45. Præſuppoſita donatione, num.15. vol.1.* Socinus iunior dixit magis veram & communem *in conſil.25. pro vera, num.11. vol.3.* Pariſius atteſtatur de communi & in iudicando & conſulendo ab ea non eſſe recedendum, *in conſil.40. ſi ius commune, num.16. & 24. vol.3.* Laurent. de Palatiis.... *quòd ſtantibus maſculis ſub num.100. verſ. ſi verò ſtatut.* Hondedeus *conſil.11. verſ. ſtatutum Caſſianum, n.37.* poſt infinitos ab eo relatos *vol.2.*

5. Aut ſtatutum non loquitur generaliter, ſed ſpecificè, vt puta, quia excludat mulieres Religioſas: & tale ſtatutum non valet; ſiue loquatur de ingreſſa, ſiue de ingrediente: Ancharanus *in conſil 108. in paucis verbis, num.1. & 2.* Abbas *in cap. quòd Cleric. n.40. de for. compet.* Felinus poſt alios *in c. in præſentiarum, num.38. de probat. in cap. Eccleſia S. Mariæ, num.78.* vbi Decius dicit magis communem *num.49. de conſtit.* idem Abbas *in conſil.111. in cauſa Catharinæ, ſub n.4. verſ. venio nunc ad ſecundam, volum. 2.* Alexander *in conſil.138. Viſo themate, num.13.* dicit magis communem *volum.2.* Socinus ſenior teſtatur de communi *in conſil.81. in præſenti conſultatione, num. 5. verſ. circa primum caſum, volum. 1.* & de magis communi *in conſil.241. circa primam difficultatem, ſub num.2. verſ. ſecunda eſt, volum.2.* Matheſ. *ſingul.144. nota mirabile.* Brun.... *quòd ſtantibus maſculis, art.6. quæſt.2. num.35.* Ruinus *in conſil.204. Pulchra eſt, num.10. volum. 1.* Ancharanus iunior *in quæſt. familiar. 20. teſtatur nu.6. part.1.* Rolandus *in conſil. 35. Illuſtriſſimus & Excellentiſſimus Princeps, num.26. vol.3.* Si ergo ſtatuta ex aduerſo allegata ſunt generalia, includunt etiam Moniales, cùm ipſæ ingreſſæ ſint Monaſterium cum illa impotentia ſuccedendi, nec efficiantur deterioris conditionis per ingreſſum: ſi verò ſtatuta ſint ſpecifica, non valent.

RESOL. XVII.

Reſponſio ad quartum argumentum. Ex part.6. tract.3 Reſol.9.

Sup. hoc ſupra in Reſ. 9. §. Quarto quia, de ſuperius in tr. 2. Reſ.16. §. Tamen.

§.1. AD quartum argumentum, quòd aliud ſit ſtatuere ſuper bona Eccleſiis acquiſita, aliud ſuper bonis quærendis, ſuper quæ licitum eſt Principi condere ſtatuta.

2. Reſpondeo primò, Sacros Canones de hac materia abſolutè, & ſine vlla diſtinctione loqui, videlicet, tam reſpectu bonorum acquiſitorum, quàm acquirendorum, vt patet *in c. bene quid. 96. diſt. & in c. Eccl. S. Mariæ, de conſtitut. & in c. de rebus Eccl. non alienand.* Et in ſpecie, quòd iſta diſtinctio de bonis Eccleſiis acquiſitis, vel acquirendis non ſubſiſtat; probatur ex textu *in cap. ea enim. 10. quæſt. 2. deſumptus ex l. iubemus, §.1. verſ. ea enim, C. de ſacroſanct. Eccleſ.* quem ponderat Cardinalis Albanus *tract. de immunit. num.12.* & Mandellus *conſil.8. num.20.* approbantes prædictam diſtinctionem, aſſerendo immunitatem Eccleſiaſticam fuiſſe conceſſam pro bonis acquiſitis & acquirendis.

3. Reſpondeo ſecundò prædictam diſtinctionem apertè pugnare cum definitione Eccleſiæ *in c.1. de immun. Eccl. in 6.* vbi Alexander V. prohibet Laicis tallias, collectas, ſeu exactiones quaſcumque Eccleſiis, vel perſonis Eccleſiaſticis imponere, vel exigere ab eiſdē pro bonis quibuſcūque hactenus acquiſitis, vel inpoſterum acquirendis. Et ratio huius deciſionis eſt, quia priuilegia, quocumque titulo Eccleſiis conceſſa, non ſolùm competunt pro bonis tunc acquiſitis; ſed etiam extenduntur ad ea, quæ poſtea ad Eccleſiam peruētura ſunt, vt patet *in d. l. iubemus, §.1. C. de ſacroſanct. Eccl. & c. ea enim 10. q.10.* & id operatur fauor animæ, & priuilegium piæ cauſæ.

4. Nec valet dicere, quòd Prælatus in acquirendis poſſit Eccleſiæ præiudicare, vt tenet Federicus de Senis *conſil.9.* & videtur communis opinio, vt dicit Iaſon *in l. leg. n.15. & 16. ff. de leg.1.* Nam reſpondetur, non eſſe veram hanc concluſionem, quòd Prælatus in acquirendis poſſit Eccleſiæ præiudicare: cùm Baldus ipſe contrariam tenuerit opinionem *in l. contra iuris, 1. §.1. ff. de pact.* & Ancharanus *in c. vt ſupra, n.6.* vbi Imola *n.15. de reb. Eccl. non alien.* & alij, quos refert Alexander *in l. leg. circa finem, n.2. verſ. & iſta eſt, ff. de legat. 1.* vbi hanc opinionem vocat magis communem.

Sed quicquid ſit de hoc, certum eſt in noſtro caſu recurrendum non eſſe ad iſtas controuerſas opiniones; cùm ſit clarè determinatum *in d. c.1. §. fin. de immun. Eccl. n.6.* vt ſuprà viſum eſt.

5. Nec etiam obſtat, quòd Baldus *conſil. 11. n.3. inter conſil. Ancharani,* & Mandoſius *in addit. ad Lupum, allegat.42. in verb. ſic ſtatuere,* & alij tenuerint; quòd per ſtatutum Laïcorum præiudicari poſſit Eccleſiæ, ſeu perſonis Eccleſiaſticis in quærendis bonis, ſi Laici id non faciant malo animo: quoniam reſpondetur conſiderari debere affectum, non animum; nā cuius finis malus eſt eius præordinatio præſumitur doloſa: & ſic etiam præſumptiuè includitur malus animus, vt notat Crauetta *conſ.15. n.4.* per text. *in l. ſi quis adulteris, C. de adulter.* Vnde ſtatuendo circa acquirenda, & ordinando ne Eccleſia acquirere poſſit contra textum *in d. c.1. de imm. Eccl.* malus animus, & mala intentio, & dolus præſumitur in ſtatuente. Ergo, &c.

RESOL. XVIII.

Reſponſio ad quintum, & ſextum argumentum? Ex p.6. tract.3. Reſol.10.

§.1. AD quintum argumentum. Quòd ex frequētia bonorum ſtabilium in perſonas Eccleſiaſticas, Laïci in dies penitus depauperantur, & vires Reipublicæ ita in dies minuuntur vt breui timendum ſit ne tuendo imperio non ſufficiant; quod in detrimentum nedum Laïcorum, verùm etiam Eccleſiaſticorum, qui ſub eorum defenſione & tutela tranquilli diuino cultui inſeruiunt, vergeret. Sup. hoc ſupra in Reſ. 9. §. Quinto quia.

2. Reſpondeo primò, quòd ego in hoc argumento agnoſco Huſſium: tetram illam peſtem Eccleſiæ: nam in libro de ablatione bonorum temporalium à Clericis, ſic ait. Cùm quotidie poſſeſſiones accreſcunt Clero, & decreſcunt Baronibus Militibus & aliis ſæcularibus, poteſt euenire de facili, quòd tota poſſeſſio ad Clericos Regni Bohemiæ deuoluatur, & pluſquam quarta pars Regni ad Clericos deuolu-